

УДК 691.210

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ БУДІВЕЛЬНИХ КОМПЛЕКСІВ

Ширяєва Н.Ю., Файзуліна О.А., Козлюк Е.І. (*Одеська державна
академія будівництва та архітектури, м. Одеса*)

**Аналізуються основні концептуальні положення по перебудові
регіонального менеджменту в будівництві. Приводиться
характеристика системної організації будівельних комплексів з
позицій менеджменту будівництва.**

Постановка проблеми. В умовах подального розвитку ринкових
відносин рішення проблем організації будівництва стає насущною
задачею, тому що від цього, значною мірою, залежить готовність
системи в цілому до саморозвитку й удосконалювання, адекватному
реагуванню на несподівані і різкі зміни обставин у конкуренції за
одержання замовлень, ресурсів, інформації, місця на ринку. Постійна
готовність до підприємницької діяльності в таких умовах гарантується
високим рівнем організації і її інженерно-технологічним і соціально-
економічним забезпеченням.

Диверсифікованість і індивідуалізація суспільних потреб у розвитку
житлового фонду вимагає високої гнучкості господарського механізму,
його здатності швидко і без утрат реагувати на зміну напрямку
розвитку науки і техніки, на структуру попиту. Така форма діяльності
ґрунтується на розширенні ризикового підприємництва і системної
організації будівельного виробництва.

Більшість розробок складних систем дотепер спирається на
сформовану організацію виробництва, тому що вона зручна для
виконавців будь-якого рангу, тому що не вимагає міркувань з таких
питань, як, скільки і чого будувати, куди і навіщо будуть поставлятися
вироби і матеріали знову побудованих підприємств, які і куди потрібні
ресурси. За відповіддю на всі ці питання потрібно звернутися «на верх»
і одержати відповідні вказівки. Подібна організація підходить тільки
для гранично простих об'єктів, що не розвиваються, у яких не

ускладнюється їхня структура, що відособлені і замкнуті. Але такими ознаками сучасне будівельне виробництво не володіє [1].

У сформованій практиці проектування велике значення призначається розробці внутрішньої частини будівельної організації чи будівельного комплексу і майже відсутні розрахунки динаміки матеріально-енергетичних, грошових, інформаційних зв'язків між проектованим об'єктом і його партнерами, тобто зовнішня частина будівельного комплексу в проектах розвита дуже слабко.

Системна організація припускає, насамперед, формування науково-будівельного комплексу, що забезпечує конкурентноздатність будівельників не тільки в Україні, але і на світових ринках. Наукові дослідження з формування і розвитку організаційно-технологічних і соціально-економічних будівельних систем на основі нових інформаційних технологій є дуже актуальними.

При рішенні питань формування будівельних комплексів на регіональному рівні необхідно розглядати економіку регіону в цілому, установити найближчі і перспективні цілі розвитку і функціонування регіональної економіки, її взаємозв'язку й обов'язки стосовно інших регіонів і закордонних фірм.

Проектувати будівельний комплекс регіону слід не з внутрішньої виробничої діяльності і динаміки її розвитку, намагаючись нав'язати себе навколошнім системам, а з розрахунку динаміки зовнішніх зв'язків, коли будівельний комплекс розглядається у виді елемента ринкового простору.

Щоб виключити помилки і колишні недоліки, початок формування будівельного комплексу в регіоні варто перенести на етап дослідження, розглядаючи його у виді ланки регіональної економіки. І такий підхід дозволить однозначно:

- установити спрямованість матеріально-енергетичних, грошових і інформаційних зв'язків;
- орієнтовно визначити їхнє числове значення;
- створити базу для внутрішньої структури будівельного комплексу, тому що зовнішні зв'язки в значній мірі визначають внутрішню організацію.

Особливе значення та складність при проектуванні структури будівельного комплексу регіону має формування цілей. Особливу увагу варто звертати на такі мети:

- задоволення суспільних потреб у продуктах і послугах (житло, підприємства збереження і переробки продукції та ін.);

формування цілісної системи, здатної до розвитку й удосконалювання.

Перебудова системи повинна здійснюватися з урахуванням обов'язкових змін функціональних обов'язків існуючих служб, організації нових підприємств і організацій, необхідних будівельному комплексу в умовах ринку.

В даний час склалася практика, коли при проектуванні систем різних масштабів користаються деяким набором визначених стандартних методів. Особливо при розробці організаційних чи структур схем керування.

Необхідно враховувати не тільки безумовне виконання зобов'язань всіма учасниками будівельного конвеєра і способи їхньої взаємодії, але і те, як враховані вимоги щодо модернізації всієї системи, як спрогнозован функціональний розвиток, як спроектовано розвиток зв'язків, як забезпечується конкуренція.

При ринкових відносинах зв'язки між окремими підприємствами й організаціями здобувають значно велику значимість, чим зв'язки по вертикалі. Останні послаблюються не тільки відносно, але й абсолютно.

У цілому система керування будівельним комплексом в умовах регіонального господарського розрахунку і ринкових відносин повинна:

- бути цілеспрямованою і комплексною, охопленою єдиною ідеологією усі види діяльності, усі підрозділи;
- гнучко, швидко і відносно легко перебудовуватися, насамперед відповідно до вимог технічного прогресу;
- враховувати специфіку кожного даного підприємства й організації, у тому числі і їхніх керівників і в цьому змісті бути індивідуальною;
- постійно розвиватися, змінюватися під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів, процес інновацій повинний бути безупинним.

Постійно діюче потокове виробництво кінцевої будівельної продукції варто здійснювати при системній організації будівельного комплексу, що характеризується наступними принципами:

- об'єднання різноманітних підсистем і елементів, функціонування яких забезпечує досягнення кінцевої мети при оптимальній взаємодії з зовнішнім середовищем;
- орієнтація діяльності системи в цілому на досягнення кінцевого результату при здійсненні її підсистемами проміжних результатів;
- інтеграція основних видів діяльності і ресурсів, підсистем і елементів на основі прямих зв'язків і договорів;

- відокремлення єдиного органа керування системою;
- єдність балансів діяльності системи.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. У межах цієї статті розглянуті загальні положення щодо перебудови регіонального менеджменту в будівництві. Перегляд зв'язаний з усвідомленням важливості людського фактора у виробництві і керуванні, розглядом організації як відкритої системи, внутрішня будівля якої і діяльність формуються під впливом її зовнішнього оточення. У таких умовах гнучкості й адаптивності до мінливого умовам надається велике значення упорядкованості, економічності, внутрішній раціональності.

Системна організація будівельних комплексів становить науковий інтерес і розкриває великі можливості. Вона припускає:

- маркетингові дослідження і формування ринку інвестиційних процесів;
- розробку і проектування будівельних інвестиційних програм;
- дослідження і формування підсистеми ресурсного (матеріально-технічного) забезпечення намічуваних процесів;
- проектування і формування варіантів і вибір прийнятних альтернатив організаційно-технологічних будівельних систем;
- розробку системи інформаційного керування процесом;
- розробку і формування технологій реалізації призначених дій;
- розробку заходів щодо реалізації резервів підвищення ефективності будівництва.

Виявлення факторів, що визначать стан і розвиток ринку, а також що сприяють рішенню проблем формування інвестування і реалізації будівельних програм; адаптації структур будівельного комплексу в умовах подальших ринкових перетворень, дозволить вирішити організаційно-технологічні аспекти системної реалізації інвестиційних програм на основі системотехнічних підходів до обґрунтування стратегічних і основних напрямків подального розвитку будівельного комплексу.

Література

1. Совгира В.Н., Ширяева Н.Ю., Совгира Р.В. Организационные формы управления /Зб.наук.праць: Вісник ОДАБА. – Одеса, 2002. – Вип. 7. – С. 150-154.